

Vlaams
Parlement

ingediend op **42** (2014-2015) – Nr. 3
27 januari 2015 (2014-2015)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Jos De Meyer

over het Jaarverslag 2013-2014

van het Kinderrechtencommissariaat

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen.

Vaste leden:

mevrouw Vera Celis, de heer Koen Daniëls, de dames Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels, de heer Kris Van Dijck, mevrouw Miranda Van Eetvelde;
de heren Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jan Durnez, mevrouw Kathleen Helsen;
mevrouw Ann Brusseel, de heer Jo De Ro;
de dames Caroline Genez, Tine Soens;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heer Peter Persyn, mevrouw Grete Remen, de heren Axel Ronse, Willy Segers, de dames Ann Soete, Manuela Van Werde;
de dames Caroline Bastiaens, Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;
de dames Ingrid Lieten, Katia Segers;
mevrouw Elke Van den Brandt.

Toegevoegde leden:

mevrouw Barbara Bonte.

Documenten in het dossier:

- 42** (2014-2015) – Nr. 1: Jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat
- Nr. 2: Verslag van de gedachtewisseling

INHOUD

1.	Toelichting door heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris	4
1.1.	Voorstelling van de werking van het KRC	4
1.2.	Een school vinden: inschrijvingsrecht	4
1.3.	Op school raken: leerlingenvervoer	5
1.4.	Onderwijs voor leerlingen met specifieke behoeften	5
1.5.	Religieuze symbolen.....	5
1.6.	Lange weg naar een geweldvrije school: Pesten.....	5
1.7.	Lange weg naar een geweldvrije school: Bejegening door leerkrachten.....	6
1.8.	Verdiende sancties?	6
1.9.	Onderwijs en jeugdhulp of jeugdzorg.....	6
2.	Bespreking.....	7
2.1.	Vragen en bemerkingen van de heer Jos De Meyer	7
2.2.	Vragen en bemerkingen van mevrouw Ann Brusseel.....	7
2.3.	Vragen en bemerkingen van mevrouw Vera Celis	7
2.4.	Vragen en bemerkingen van mevrouw Vera Jans	8
2.5.	Vragen en bemerkingen van mevrouw Tine Soens.....	8
2.6.	Vragen en bemerkingen van de heer Jos De Meyer	8
2.7.	Antwoord van de heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris.....	8
3.	Repliek van mevrouw Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs	9
4.	Verdere bespreking	11

Bijlage: zie [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be.

Op donderdag 8 januari 2015 organiseerde de Commissie voor Onderwijs een gedachtewisseling met vertegenwoordigers van de Vlaamse Ombudsdienst en het Kinderrechtencommissariaat (KRC) over het Jaarverslag 2013 van de Vlaamse Ombudsdienst en het Jaarverslag 2013-2014 van het Kinderrechtencommissariaat. Dit verslag is de weergave van de bespreking van het Jaarverslag 2013-2014 van het KRC. De bespreking van het luik Onderwijs uit het jaarverslag van de Vlaamse Ombudsdienst werd hieraan gekoppeld (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 41/7). De heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris, maakte bij zijn uiteenzetting gebruik van een PowerPointpresentatie die als bijlage terug te vinden is op de [dossierpagina](#) van dit verslag op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris

1.1. Voorstelling van de werking van het KRC

De heer *Bruno Vanobbergen* licht de twee opdrachten van het KRC toe. Het KRC is vooreerst een ombudsdienst, een klachtenlijn voor kinderen en jongeren. Daarnaast verleent het KRC ook advies aan het Vlaams Parlement, zowel reactief als proactief. Het formuleert bijvoorbeeld geregeld adviezen bij ontwerpen en voorstellen van decreet.

Het jaarverslag 2013-2014 bundelt allerlei klachten van de voorbije periode. In onderwijszaken treedt het KRC niet op als advocaat van de leerling, zoals men soms denkt. Het KRC hanteert het principe van de meerzijdige partijdigheid. Het probeert een advies uit te werken op basis van de verschillende perspectieven. Indien nodig verwijst het ook door naar andere diensten zoals de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) of de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg). In het schooljaar 2013-2014 is het KRC een samenwerking aangegaan met de vier onderwijskoepels om de werking van de klachtenlijn beter bekend te maken bij onderwijsdirecties. Het KRC is voor de scholen dus een partner op afstand. Scholen die met bepaalde problemen te maken krijgen, beslissen steeds vaker om het KRC te contacteren. Het Kinderrechtenverdrag is uiteraard de belangrijkste toetssteen, maar ook de klassieke ombudsprincipes zijn in de werking geïntegreerd.

1.2. Een school vinden: inschrijvingsrecht

Het jaarverslag wordt opgebouwd aan de hand van een aantal knelpunten van het voorbije werkjaar. Een belangrijk knelpunt is dat ouders niet onmiddellijk een school vinden voor hun kind. In een dergelijk geval brengt het KRC de ouders in contact met het lokaal overlegplatform (LOP). Bij klachten wordt er aan het LOP gevraagd om te bemiddelen. Als dat geen uitweg biedt, worden de ouders in contact gebracht met de Commissie Leerlingenrechten. Binnen het secundair onderwijs zijn er soms nog onaangepaste schoolreglementen. Sommige reglementen bevatten nog verwijzingen naar de wederinschrijvingskaarten, een middel dat de directies hanteren om de leerlingen die ze liever kwijt zijn, naar een andere school te verwijzen. Binnen de nieuwe regelgeving is dat echter niet meer mogelijk.

De vrije schoolkeuze komt soms onder druk te staan door lokale structurele capaciteitstekorten. Het is dus belangrijk om bijkomende scholen te bouwen. Er worden lokale aanmeldingssystemen uitgewerkt. Het KRC suggereert om een wetenschappelijk onderbouwde capaciteitsmonitor uit te werken. Deze zou de lokale overheden kunnen helpen om capaciteitstekorten in te schatten op langere termijn zodat men beter kan anticiperen op mogelijk plaatsgebrek in scholen.

1.3. Op school raken: leerlingenvervoer

Ook het gratis leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs is een belangrijk knelpunt. Ongeveer 40.000 leerlingen maken daar dagelijks gebruik van. Het belangrijkste probleem is wellicht de lange duur van de ritten. Voor bijna duizend leerlingen duurt een enkele rit twee uur of meer. Op dit vlak heeft het KRC, samen met het Departement Onderwijs, een aantal actiepunten geformuleerd die verder zullen worden opgevolgd. Tot mei 2014 was het bovendien verboden om water te drinken op de bus, maar op dat vlak werd de omzendbrief ondertussen aangepast. Er zijn ook plannen rond de vorming van de busbegeleiders.

1.4. Onderwijs voor leerlingen met specifieke behoeften

Ouders hebben het soms heel moeilijk om binnen het reguliere onderwijs een goede school te vinden voor hun kind met een beperking. De bereidheid om kinderen met een beperking op te nemen is nog sterk afhankelijk van de schoolmentaliteit, van de goodwill van individuele leerkrachten. Soms vinden kinderen probleemloos een plaats in de eerste leerjaren van het basisonderwijs, maar ziet een volgende leerkracht het niet zitten. Dan moeten de ouders op zoek naar een nieuwe school. Het KRC gelooft sterk in het decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (M-decreet), maar maakt zich zorgen over de rechtszekerheid voor leerlingen met een beperking. De voorwaarden waaraan het overleg tussen de school, de ouders en de leerling moet voldoen, zijn onduidelijk. Het is niet altijd duidelijk hoe lang de redelijke aanpassingen gelden. Eigenlijk zouden die voor de hele schoolloopbaan moeten kunnen gelden. Het decreet beklemtoont de autonomie van de klassenraad, maar de samenstelling van de klassenraad verandert jaarlijks. Als men in Vlaanderen zorgzame inclusieve scholen wil realiseren, dan is het belangrijk om de scholen maximaal te ondersteunen bij de administratieve stappen en bij de noodzakelijke mentaliteitswijziging.

1.5. Religieuze symbolen

Het verbod op religieuze symbolen binnen de school werd besproken door de Commissie voor Onderwijs, onder meer naar aanleiding van het arrest van de Raad van State van 14 oktober 2014. De commissie kwam tot de conclusie dat de betekenis van het arrest in bevattelijke termen moest worden meegedeeld aan de scholen. Een bepaalde tegenstrijdigheid kwam echter niet aan bod in dat debat. Enerzijds stelt de Raad van State dat het mogelijk moet zijn om voor een korte termijn een verbod op het dragen van religieuze symbolen toe te laten. Anderzijds stelt de Vlaamse regelgeving rond schoolreglementen dat een aanpassing van het schoolreglement pas ingaat vanaf het volgende schooljaar. Daarom zouden de scholen in hun schoolreglement moeten opnemen dat een tijdelijke aanpassing mogelijk is en hoe de communicatie daarover zal verlopen.

1.6. Lange weg naar een geweldvrije school: Pesten

Het thema 'geweld en misbruik op school' komt geregeld aan bod binnen het ombudswerk van het KRC. Dit heeft te maken met de beleidsdomeinen Welzijn en Onderwijs. Het gaat in de eerste plaats over geweld tussen kinderen en jongeren onderling. Kinderen die gepest worden, hebben het moeilijk om dat te signaleren. Als ze dan toch die stap zetten, dan slagen de scholen er niet altijd in om daar op een gepaste manier mee om te gaan. Als het gaat om cyberpesten, dan concluderen de scholen soms dat het pestgedrag zich niet binnen de eigenlijke schoolcontext afspeelt, en betwijfelen ze of dat hun verantwoordelijkheid is. Het KRC benadrukt dat dit een verantwoordelijkheid is van de scholen. Het gaat immers om hun leerlingen. In dit verband vraagt het KRC aandacht voor de herstelgerichte visie. Dat is niet altijd gemakkelijk, want ouders verwachten

soms dat het pestgedrag van de ene dag op de andere stopt. Dat is in de praktijk zelden het geval. Het KRC brengt ook onder de aandacht dat het pestgedrag zich meestal afspeelt in de grijze zones, op die plekken van de speelplaats waar het toezicht minder is. Het KRC vraagt dat men daarvoor aandacht zou hebben bij de vormgeving van nieuwe scholen.

1.7. Lange weg naar een geweldvrije school: Bejegening door leerkrachten

Er is ook pestgedrag tussen leerkrachten en leerlingen, fysiek of psychologisch. Als leerlingen of ouders dit signaleren aan de directies, botsen ze vaak op ongeloof of onmacht. In dergelijke gevallen contacteert het KRC de directie, en als dat niet helpt, het schoolbestuur. Men moet inzetten op de begeleiding en de opvolging van leerkrachten. Een time-out voor leerkrachten zou in sommige gevallen een oplossing kunnen bieden.

1.8. Verdiende sancties?

Momenteel zet het KRC sterk in op het sanctiebeleid op school. Dat bouwt verder op het herstelgericht werken en op het advies van het KRC bij het decreet rechtspositie van leerlingen. We botsen daar op verschillende problemen. De gedrags- en begeleidingscontracten worden vaak opgemaakt voor onbepaalde duur of voor de duur van een schooljaar en dat blijkt weinig positieve effecten op te leveren. De leerlingen ervaren dat gewoon als een straf en de scholen gebruiken het als een stok achter de deur. Deze contracten zouden echter een instrument moeten zijn om leerlingen te begeleiden naar ander gedrag op school. Ook de tijdelijke en de definitieve uitsluitingen vormen een probleem. In het schooljaar 2012-2013 waren er bijna 3000 definitieve uitsluitingen in het secundair onderwijs, waarvan een derde in de maanden mei en juni. Er moet meer aandacht zijn voor het recht op onderwijs van de leerlingen.

1.9. Onderwijs en jeugdhulp of jeugdzorg

De time-outs vormen een belangrijk raakpunt tussen de beleidsdomeinen Onderwijs en Welzijn. Het KRC gelooft sterk in dat systeem. De leerling wordt voor twee of drie weken uit de school gehaald en wordt gedurende die periode begeleid in een zorgboerderij. Als er ook een goede opvolging is vanuit de school, dan kan hij of zij op vrij korte termijn opnieuw de overstap maken naar de school. In sommige time-outprojecten is er echter nauwelijks enige betrokkenheid van de school. Als de leerling terugkomt op school, blijkt er volgens de school niets veranderd te zijn en beslist de school dat er andere sancties nodig zijn. Soms resulteert dat in een definitieve uitsluiting. Bepaalde punten verdienen bijkomende aandacht. De sectoren die bij de begeleiding van de leerling betrokken zijn, bijvoorbeeld onderwijs, jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg en kinderpsychiatrie, werken allemaal vanuit hun eigen kader. Men dient te zoeken naar een betere samenwerking, vanuit een meer gemeenschappelijk kader.

Het KRC werkt momenteel aan een dossier sanctiebeleid op school. Het nodigt de onderwijskoepels en het beleid uit om te zoeken naar een meer herstelgerichte aanpak. Vóór de zomer zal er een studiedag worden georganiseerd.

Het KRC werkt ook aan een onderzoek rond de ervaringen van jongeren binnen de integrale jeugdhulp. Daartoe werkt het samen met een aantal CLB's en met de Arteveldehogeschool. In het najaar zal er een eerste rapport worden gepresenteerd. Ook dat dossier bevindt zich op de doorsnede tussen Onderwijs en Welzijn.

Het KRC zal op 5 februari 2015 in de commissie Wonen een knelpuntennota presenteren over het recht op onderwijs van kinderen van woonwagengewoners.

Men wil ook het recht op onderwijs van kinderen op de vlucht sterker verankeren. Daarover werden er in december afspraken gemaakt met de leerkrachten van Zonderwijs met de onderwijskoepels en met de kabinetten van minister Hilde Crevits en van staatssecretaris Theo Francken.

2. Bespreking

2.1. Vragen en bemerkingen van de heer Jos De Meyer

De heer *Jos De Meyer* begrijpt dat het KRC eerst contact opneemt met het LOP als er geen school gevonden wordt. Waarom neemt het contact op met het LOP en niet met het CLB? Wat doet het dan in de steden en gemeenten waar er geen LOP is?

Het KRC stelt vast dat de vrije schoolkeuze onder druk komt te staan door de lokale structurele capaciteitstekorten. Hij merkt op dat de grondwettelijke vrijheid van onderwijs geen absolute vrijheid impliceert om te kiezen voor een bepaalde school. Als er in dezelfde omgeving nog plaatsen vrij zijn binnen een andere school van hetzelfde net, dan kan men niet vragen dat er plaatsen bijgebouwd worden in de school die volzet is.

Hij benadrukt dat het M-decreet pas vanaf 1 september 2015 gefaseerd wordt ingevoerd. Op dit ogenblik is het dus nog voorbarig om conclusies te trekken.

Het decreet omtrent de rechtspositie van leerlingen zal inderdaad niet alles oplossen. Het parlement moet proberen om kwaliteitsvol legistisch werk te leveren, maar het mag niet de ambitie hebben om met teksten alle problemen op te lossen. Het is belangrijk dat de mensen in het werkveld de juiste mentaliteit hebben om zinvol om te gaan met de decreten.

In het jaarverslag heeft hij niets teruggevonden over de inschrijving van Roma-kinderen. Heeft het KRC een zicht op de evolutie van die situatie?

2.2. Vragen en bemerkingen van mevrouw Ann Brusseel

Mevrouw *Ann Brusseel* is blij dat het KRC steeds vaker gecontacteerd wordt door de scholen. Dat is een gunstige evolutie.

Het lijkt haar logisch dat het KRC contact opneemt met het LOP als het gaat om het vinden van een school. Ze vermoedt dat de steden en gemeenten zonder LOP ook minder te maken hebben met capaciteitsproblemen. Hoeveel klachten zijn er? Welke regio's komen daarbij het vaakst in beeld? Hoe vaak kreeg het KRC te maken met slechte schoolreglementen? Het KRC suggereert dat de scholen zouden werken met een uitgeschreven plan tegen pesten. Hoeveel scholen hebben er een dergelijk plan uitgewerkt? Gaan ze daar achteraf ook mee aan de slag? Men zegt vaak dat scholen soft geworden zijn en dat de leerlingen betutteld worden. Op basis van de getuigenissen van leerlingen heeft ze echter de indruk dat de straffen soms disproportioneel zijn. Ze denkt dat er nog werk is aan het professionaliseren van de directies op pedagogisch vlak.

2.3. Vragen en bemerkingen van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* vindt in de presentatie van het KRC niets terug over het fenomeen cyberpesten, dat de laatste tijd sterk toeneemt, maar dat zich vooral thuis afspeelt. Welke rol speelt dat binnen de klachten die het KRC binnenkrijgt?

Er is al een zekere expertise rond de time-outprojecten voor leerlingen. De minister heeft het in de media echter ook al gehad over de time-outprojecten voor leerkrachten. Kan ze daarover al iets meer vertellen?

2.4. Vragen en bemerkingen van mevrouw Vera Jans

Mevrouw *Vera Jans* deelt mee dat het rapport van het KRC gisteren al grondig werd besproken in de commissie Welzijn. Voor de raakvlakken met Welzijn verwijst ze dus naar de tussenkomst van haar fractie in de commissie Welzijn.

Ze heeft de indruk dat veel scholen actief bezig zijn met het probleem van het pestgedrag. Ze vindt het belangrijk om ook een actief beleid op te zetten rond online pesten. Leerkrachten en hulpverleners moeten daarmee kunnen omgaan. Leerlingen moeten beseffen wat de impact van Facebook en Twitter precies is. Online pesten stopt niet als de jongeren thuiskomen.

2.5. Vragen en bemerkingen van mevrouw Tine Soens

Mevrouw *Tine Soens* leest in de beleidsnota Jeugd dat minister Sven Gatz van plan is om een onderzoeksopdracht uit te schrijven rond pesten bij kinderen en jongeren, onder meer rond cyberpesten. Wordt het KRC daarbij betrokken?

2.6. Vragen en bemerkingen van de heer Jos De Meyer

De heer *Jos De Meyer* verduidelijkt dat hij het in zijn tussenkomst ook had over ouders die een school zoeken voor hun kind omdat het uitgesloten is. Daarom vraagt hij zich af waarom het KRC zich wendt tot het LOP en niet tot het CLB.

2.7. Antwoord van de heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris

De heer *Bruno Vanobbergen* antwoordt dat het KRC contact opneemt met het LOP als ouders bij het begin van het schooljaar geen school vinden voor hun kind. Als leerlingen op zoek moeten naar een nieuwe school omdat ze definitief uitgesloten werden, neemt het KRC natuurlijk contact op met de CLB's die de leerlingen en de ouders kunnen ondersteunen op dergelijke moeilijke momenten. Bij een uitsluiting in mei of juni is de school in principe mee verantwoordelijk voor het zoeken van een nieuwe school. In de praktijk is dat echter niet altijd het geval. Dan is de ondersteunende rol van de CLB-medewerker heel belangrijk.

De kinderrechtencommissaris kan akkoord gaan met de opmerking van de heer De Meyer over de vrije schoolkeuze, maar minder met zijn opmerking over het M-decreet. Daar botst men namelijk vaak op een mentaliteitsprobleem. Als het M-decreet op 1 september 2015 ingaat, dan zal een mentaliteitsverandering noodzakelijk zijn. Men zal moeten overstappen van een stoornisdenken naar een diversiteitsdenken. Kinderen met een beperking vallen voor veel mensen nog altijd samen met hun beperking. Het is belangrijk om oog te hebben voor de mogelijkheden van deze kinderen en voor de kansen in de context. Hij vindt het jammer dat het Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten niet langer bestaat. Dat bood namelijk kansen om werk te maken van een belangrijke mentaliteitsverandering.

Het decreet over de rechtspositie van leerlingen kan inderdaad niet alles veranderen. Het is vooral belangrijk dat men binnen het werkveld de ambitie heeft om dingen te veranderen. Toch is het decreet zelf ook heel belangrijk. De overheid geeft daarmee het signaal dat de samenleving dit heel belangrijk vindt. Op dat vlak ziet hij een parallel met het M-decreet. Het decreet omschrijft echter geen duidelijke procedures en dat is een gemiste kans. De afspraken rond de redelijke aanpassingen zouden voor de volledige schoolloopbaan moeten gelden en niet voor slechts één schooljaar.

Op de vraag over de inschrijving van Roma-kinderen kan hij niet onmiddellijk antwoorden. Hij zal de informatie bezorgen aan het commissiesecretariaat.

De vragen van mevrouw Brussee over de omvang van bepaalde problemen zijn voor het KRC moeilijk te beantwoorden. Het is moeilijk om een indicatie te krijgen over de omvang van een bepaald probleem. Soms signaleert het KRC een probleem omdat het geregeld terugkomt. Soms gaat het echter over een uniek signaal waaruit toch een tekort in de regelgeving blijkt. Er zijn wel cijfers over het aantal definitieve uitsluitingen. Het KRC beschikt echter niet over cijfers over alle problemen, ofwel omdat het dat niet systematisch opvolgt, ofwel omdat er gewoon geen cijfers zijn. Het is bijvoorbeeld niet duidelijk hoeveel scholen er vandaag een uitgewerkt pestbeleid hebben. Het is wel duidelijk dat steeds meer scholen daar werk van maken. Slechts een minderheid van de scholen erkent het probleem onvoldoende.

Cyberpesten is een complex fenomeen. Het is iets dat kinderen en jongeren permanent achtervolgt, ook thuis. Kinderen en jongeren worden bijvoorbeeld gepest op basis van een vals Facebookprofiel. Het duurt soms weken of maanden vooraleer gevolg wordt gegeven aan de vraag van ouders om dat valse profiel te verwijderen. Het KRC probeert er nu voor te zorgen dat minderjarigen op een meer transparante manier klacht kunnen neerleggen als ze gepest worden via Facebook. Het valse Facebookprofiel zou binnen de 24 uur opgespoord en verwijderd moeten kunnen worden. Het KRC is ook actief binnen een werkgroep Children's rights and business principles. Bedrijven willen binnen de werking van hun bedrijf meer aandacht besteden aan de rechten van kinderen. Ook de bedrijven die online media op de markt zetten, moeten hun verantwoordelijkheid opnemen.

Het onderzoek rond pesten, waartoe minister Sven Gatz de opdracht heeft gegeven, zal wellicht voortbouwen op de resolutie die in de vorige regeerperiode werd goedgekeurd. Het KRC heeft daar toen een advies over geformuleerd en heeft zich bereid getoond om inspiratie en advies te leveren bij de vormgeving van het onderzoek.

Een time-out kan ook voor leerkrachten een zinvol instrument zijn. Soms is er fysiek of psychisch geweld tussen een leerkracht en een leerling. Soms is een hele klas of een hele groep ouders van oordeel dat het op die manier niet verder kan met een bepaalde leerkracht. De minister kan daar uiteraard beter op reageren dan hijzelf.

3. Repliek van mevrouw Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs

Minister *Hilde Crevits* zegt dat ze actief werk wil maken van de opvolging van het verslag van de kinderrechtencommissaris. Het buitengewoon onderwijs moet uit het Inschrijvingsdecreet worden gelicht. Dat is ook opgenomen in het regeerakkoord. Het is de bedoeling om dat zo snel mogelijk te operationaliseren.

Voor het gewoon onderwijs wil de minister de vrije schoolkeuze maximaal respecteren, ondanks de capaciteitsproblemen. De capaciteitsmonitor zal binnenkort klaar zijn. Voor de situatie in Brussel heeft men hiervoor ook de gegevens van het Franstalige onderwijs nodig. Ze heeft hierover een constructief overleg gehad met mevrouw Milquet, minister van Onderwijs van de Franse Gemeenschap.

Wat betreft het leerlingenvervoer heeft ze binnen haar vorige bevoegdheid grote bijkomende budgetten uitgetrokken. Niet alleen het aantal uren op de bus is belangrijk, maar ook de kwaliteit van de bussen. Daarom hebben de pachters van de bussen nu de mogelijkheid gekregen om een subsidie aan te vragen voor de vernieuwing van het buspatrimonium. De gevolgen van het M-decreet zullen vanaf februari worden gemonitord. Van het zonale leerlingenvervoer wordt

nagenoeg geen gebruik meer gemaakt. Het is de vraag of dat in die vorm moet blijven bestaan.

De minister sluit zich aan bij de opmerking van de heer De Meyer dat het M-decreet eigenlijk nog niet van start gegaan is. Toch staan veel scholen nu al verder dan de doelstellingen van het M-decreet. Uit de presentatie van de heer Vanobbergen begrijpt de minister dat hij het betreurt dat het netoverschrijdende initiatief van de pedagogische begeleidingsdiensten niet meer bestaat. De minister benadrukt dat dit goed zou lopen op het terrein. De pedagogische begeleidingsdiensten hebben nu afgesproken om nauw samen te werken op het terrein. Ze wil van de nieuwe situatie een winstpunt maken en geen verarming.

Uit haar overleg met CLB's en inspectie concludeert de minister dat men op het terrein bereid is om pragmatisch te werken rond het M-decreet. De scholen met een sterk ontwikkeld zorgbeleid zijn bang dat ze overbelast zullen raken door het M-decreet. Het is echter net de bedoeling dat scholen die op dit ogenblik nog geen behoorlijk zorgbeleid hebben, de deuren openzetten voor kinderen die – mits een redelijke aanpassing – een plaats kunnen hebben op school. De CLB's moeten de autonomie en het vertrouwen krijgen om daarmee om te gaan. Het verbaast haar dat de redelijke aanpassingen slechts voor een jaar zouden gelden. Als het kind toegelaten wordt op school, dan heeft het daar zijn plaats, tenzij de zorgnood zou veranderen. Het KRC krijgt natuurlijk te maken met de probleemsituaties.

De vertegenwoordigers van het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (GO!) vragen dat hun autonomie zou worden gerespecteerd inzake de religieuze symbolen. De minister heeft het GO! de tijd gegeven om dit thema intern te bespreken. Het is niet de bedoeling om een zorgvuldig opgezet proces te doorkruisen.

Ze beseft dat het cyberpesten een onderschat probleem is. Er werd al gewerkt rond het verantwoord omgaan met computers. Leerlingen moeten beseffen wat de effecten zijn van pesten en dat ze soms pesten zonder het zelf goed te beseffen. Men moet echter nog bijkomende initiatieven nemen rond deze problematiek. Het is de bedoeling dat de koepels concrete engagementen nemen. In sommige gevallen is een tussenkomst van andere beleidsdomeinen wenselijk, bijvoorbeeld Welzijn en Justitie. Dat behoort tot het beleid voor de komende jaren.

Er wordt ook gewerkt aan een plan Leerrecht. Thema's als vroegtijdig schoolverlaten, spijbelen en pesten zullen daar deel van uitmaken.

Minister Crevits heeft gisteren inderdaad een communicatie gedaan over de timeout voor de leraren. Het ging om een antwoord op een schriftelijke vraag. Scholen worden soms geconfronteerd met een leraar die niet inziet dat hij of zij een probleem heeft, bijvoorbeeld een burn-out, een depressie of een verslaving. In een dergelijk geval kunnen de scholen op dit ogenblik alleen een tuchtprocedure opstarten. Een onafhankelijke derde diende te verklaren dat er een probleem was. Voormalig minister Pascal Smet heeft geprobeerd om op dat vlak doorbraken te realiseren. Enkele maanden geleden is er op het federale niveau een koninklijk besluit genomen waarbij er een controlearts kan ingeschakeld worden. Hij zou kunnen fungeren als onafhankelijke derde. Hij kan in de school langsgaan en de leraar onderzoeken. Naar aanleiding daarvan wil de minister nu het gesprek met de sociale partners opnieuw opstarten. Over het algemeen gaat het om mensen die binnen de ziekteverzekering in een hersteltraject kunnen stappen. Het werkveld heeft positief gereageerd op haar mededeling van gisteren. Ze had niet verwacht dat die een dergelijke weerklank zou hebben. Dit thema leeft blijkbaar in vele scholen. Men wil duidelijk niet dat deze leerkrachten ontslagen worden, wel dat ze zich moeten laten verzorgen, in hun eigen belang

en in het belang van de kinderen. Zo kunnen ze mettertijd weer goed functioneren op school.

4. Verdere bespreking

Mevrouw *Ann Brusseel* denkt dat een adequaat pestbeleid absoluut noodzakelijk is. Een dergelijk beleid overschrijdt de grenzen van de school, maar kent ook een rol toe aan het schoolteam. Men zou moeten weten in hoeverre de scholen een pestbeleid hebben en adequaat reageren op klachten over pesten. Het is niet zo belangrijk dat de scholen een uitgebreid uitgeschreven pestplan hebben, wel dat ze beschikken over nuchtere richtlijnen voor de aanpak van een pestprobleem. Ze hoort geregeld klachten van leerkrachten die gepest worden door andere leerkrachten of door de directie. Dat is pijnlijk en verontrustend in een omgeving waar pedagogie en empathie sleutelbegrippen zouden moeten zijn.

De heer *Jo De Ro* zou het principeakkoord tussen de minister en de pedagogische begeleidingsdiensten graag inzien. Dat kan de bezorgdheid misschien helpen wegnemen.

Mevrouw *Leen Van Heurck*, raadgever bij het kabinet van minister Crevits, is bereid om dat te vragen aan de eigenaars van de principeovereenkomst, namelijk de pedagogische begeleidingsdiensten.

De heer *Koen Daniëls* merkt op dat al die initiatieven worden genomen in het belang van het kind. Het KRC wil vooral de dialoog opnieuw op gang brengen en een oplossing vinden voor alle betrokkenen. Bij pestgedrag vormen de omstaanders de grootste groep. Ofwel doen ze mee met het pestgedrag, ofwel reageren ze en dan dreigen ze er zelf ook het slachtoffer van te worden. Men moet dus aandacht hebben voor de impact op alle kinderen. Als de grote groep het pestgedrag collectief veroordeelt, dan zal het ook minder maatschappelijk worden aanvaard.

Sommige kinderen krijgen pas in mei een tuchtsanctie. Men kan betreuren dat het zo laat gebeurt, maar misschien is daar een heel traject van proberen aan voorafgegaan. Voor de andere jongeren kan het een belangrijk signaal zijn dat er uiteindelijk een oplossing uit de bus is gekomen. Dat kan versterkend werken.

Hij heeft al een vraag om uitleg gesteld over het toelatingsexamen arts en tandarts. Vóór de start van de volgende ronde van de toelatingsexamens zou men duidelijk moeten maken wat er nu aangepast is op het vlak van communicatie, inhoud en model. Het is belangrijk om het thema van de toelatingssproeven en de ijkingsproeven niet te contamineren bij de bevolking.

Mevrouw *Kathleen Helsen*, voorzitter, dankt de sprekers voor hun boeiende toelichtingen.

Kathleen HELSEN,
voorzitter

Jos DE MEYER,
verslaggever